

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

32. TÝDEN (7.8.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

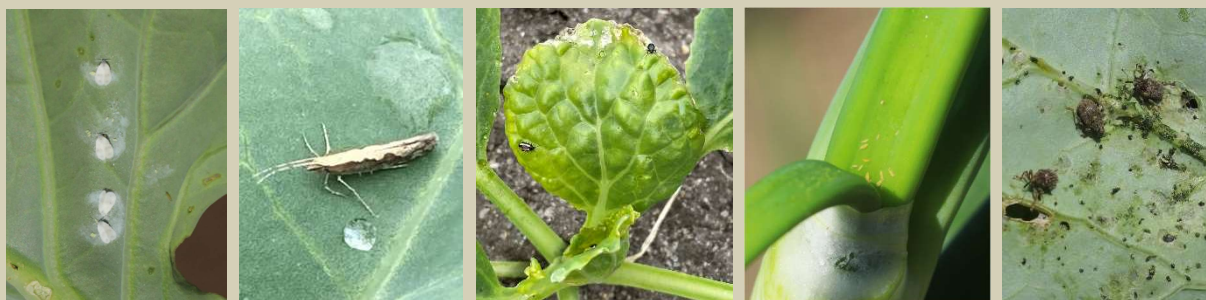
Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Chladné a deštivé počasí škůdcům nesvědčí, omezuje rychlost vývoje i přilet nových jedinců do zelenin. Dřepčící po postřicích pod prahem škodlivosti, vysoké počty zůstávají na neošetřených porostech krátce po sklizni. Riziková zůstává molice, která se přesunuje mezi porosty a dospělci jsou i na nových výsadbách. Občas se objevují dospělci zápředníčka, při vyšší početnosti mohou po oteplení škodit housenky. Rizikové zůstávají třásněnky v cibuli i brukvovité zelenině, kam naletují noví jedinci z okolí. Létá osenice polní, housenky zatím nezjištěny.

Brukvovitá zelenina - ošetřené plochy téměř bez dřepčίκů, kteří mohou být početní na nestříkaných a ještě nezapravených porostech krátce po sklizni. Tento týden je nejčastějším škůdcem molice, která na kratší vzdálenosti mezi pozemky přeletuje i při krátkodobém oteplení mezi přeháňkami. Zdrojem jsou převážně napadené porosty brukvovité zeleniny (zapravít co nejdříve po sklizni), menší část přilétá z ještě neposekaných řepek, s pomocí vzdušných proudů i na značné vzdálenosti. Zápředníčků je málo, ale lokálně se mohou přemnožit. Krytonosců a dřepčíka olejkového již mnoho není, riziko škod je malé. Pokračuje nálet třásněnek, které jsou rizikové hlavně pro zelí. Bělasci a naletující mšice jsou regulovány ochranou proti dalším škůdcům.

Ostatní zelenina - nejvýznamnější zůstává třásněnka na cibuli, chladnější a deštivější počasí by ji mělo přibrzdit a podpořit kondici rostlin. S ohledem na průběh a předpověď počasí se snížilo riziko přemnožení svlušek, které zůstávají významné pouze ve sklenících. Pokračuje nálet osenice polní, početnost je zatím průměrná až podprůměrná, riziko škod je nízké. Deště mohou podpořit výskyt a následnou škodlivost pochmurnatky mrkvové.

Riziková: dřepčící, molice, zápředníček, krytonosci, housenky, třásněnky, mandelinky

Molice vlašovičnicková

- dospělci přibývá, migrace z řepok pomalu končí, hlavním zdrojem jsou molice ze zelenin, napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni.

Monitoring - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině. Nezaměňovat s molicí skleníkovou (je menší a bez tmavých skvrn na křídlech), škodí ve sklenících, ale na polích se téměř nevyskytuje.

Ochrana - v závislosti na početnosti dospělců. U molice je důležité ošetřit co největší plochu spodní části listů, nekvalitní ošetření (např. nevhodné trysky s velkými kapkami) rozhoduje o odlišnostech v napadení sousedících porostů různých pěstitelů.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- tento týden po ošetření početnost nízká, ale s oteplením lze očekávat další přilet do porostů. Vyšší škodlivost lze očekávat cca do konce srpna, kdy se přesunou postupně na výdrol řepky a vysetou hořčici.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Za vysokých teplot je nižší účinnost přípravků, mechanickou bariérou je zakrytí sítěmi. K nařazení početnosti lze použít lapací rostliny, ale nesmí být napadeny molicí.

Zápředníček polní

- početnost dospělců i housenek zůstává nízká, ale lokálně může dojít k přemnožení.

Monitoring - zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed). Při silném výskytu poletují

dospělci v porostu. V letošním roce přetrvává z neznámých důvodů podprůměrná účinnost feromonových lapáků (početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin).

Ochrana - provádí se proti nejmladším housenkám.

Krytonosci a dřepčík olejkový

- početnost klesá, ochrana proti dřepčíkům rodu *Phyllotreta* reguluje i tyto škůdce.

Monitoring - dospělci často skryti v porostu. Při vysokém výskytu viditelné poškození listů i z horní strany, na spodní straně až několik dospělců.

Ochrana - cílit na dospělé před vykladením vajíček. Při vyšším výskytu škodí i dospělci žírem. Intenzivní ochranou v řepkách se vyselektovaly rezistentní populace k pyretroidům (nemusí fungovat), doporučuje se tankmix pyretroidu s acetamipridem.

Housenky mûr

- může škodit více druhů, na sledovaných lokalitách se vyskytují vzácně.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.

Mšice zelná

- pokračuje slabá migrace do porostů, tvoří se minikolonie, škodit může v dřívě napadených porostech - růst kolonií.

Monitoring - okřídlení i bezkřídlí jedinci na spodní straně listů nebo ukryté v hlávkách.

Ochrana - většinou regulovány ochranou proti dalším škůdcům (molice, dřepčící...), částečně i užitečnými organismy. Mšice ukryté v hlávkách kontaktní přípravky nezasáhnou.

Třásněnky

- početnost v cibuli už jen na některých pozemcích vysoká, v závislosti na ochraně. Stále přilétají noví jedinci, kteří mohou pronikat do hlávek zelí, kde se v místě sání tvoří nádorky.

Monitoring - tmaví i světlí dospělci a nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny. Ochrana cílena na další druhy škůdců brukvovité zeleniny většinou reguluje i třásněnku.

Mandelinka bramborová

- sledování ukončeno, škodit může po celé letní období.

Užitečné organismy

- v letošním roce jsou nejpočetnější predátoři (pestřenky, slunéčka, zlatoočky) i parazitoidi (mšicomaři) mšic. Při nízkém výskytu mšic dokáží regulovat jejich početnost bez nutnosti ochrany, ale záleží na poměru mšic a užitečných organismů. Mšicomaři lákají jejich hyperparazitoidy, nejčastěji se vyskytují dospělci pažlabatek z podčeledi Charipinae. Na cibuli jsou občas dravé stuhatky (patří mezi třásněnky). Místy parazitoidi západníčků z rodu *Diadegma*.

Molic je stále dost, přibývají, ale zatím se je na sledovaných plochách daří přiměřeně redukovat

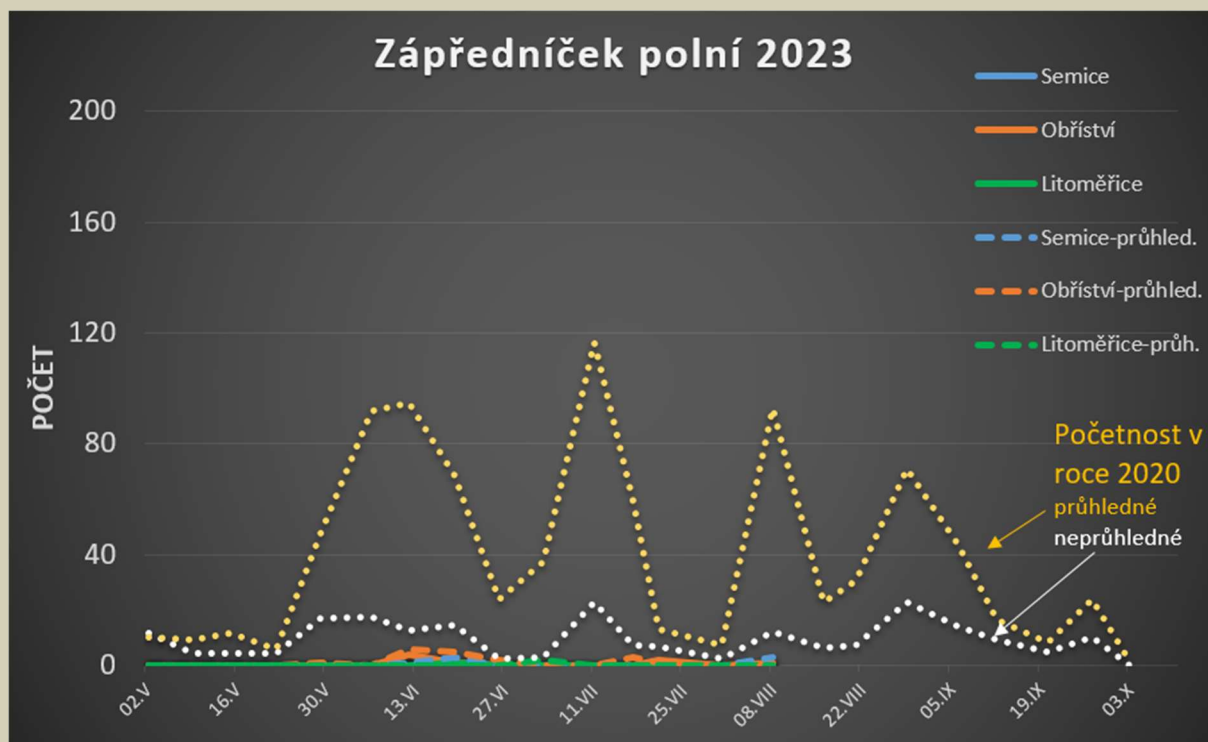
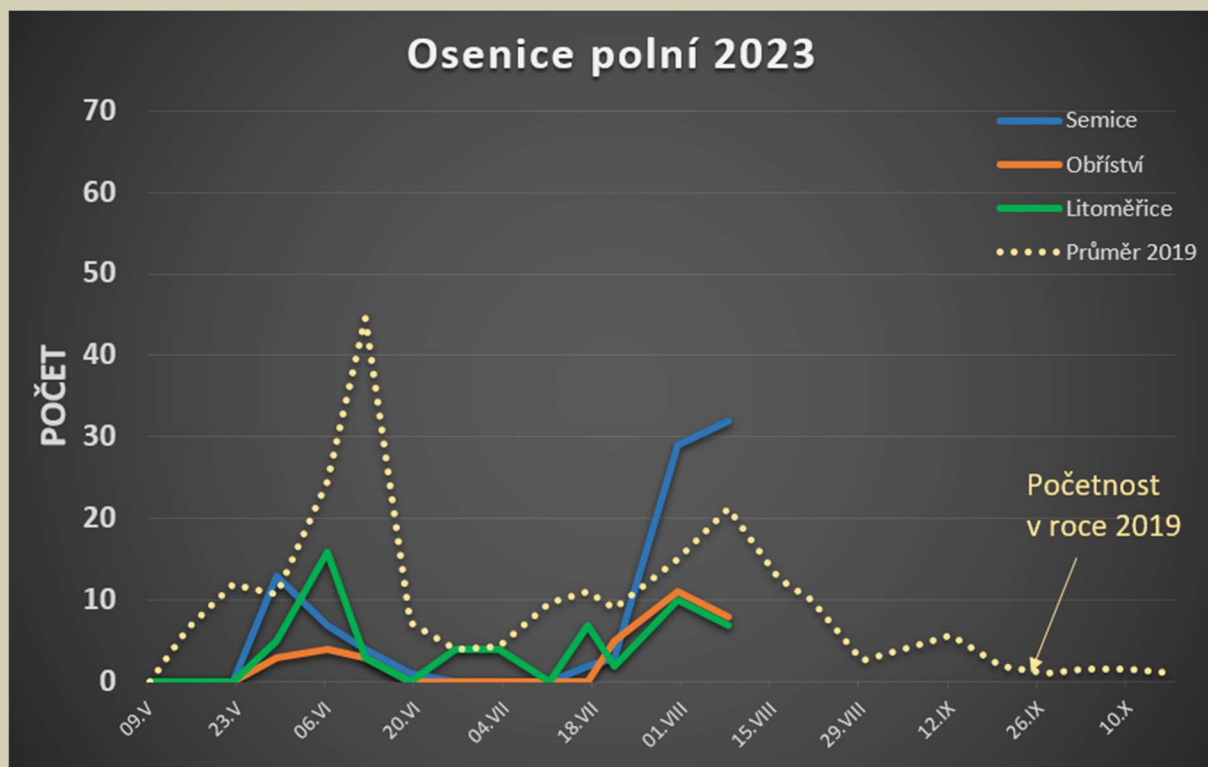
Vyšší počty dřepčíků rodu *Phyllotreta* zjištěny jen na neošetřených porostech, po oteplení koncem týdne mohou do porostů naletovat noví jedinci z okolí

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - létá 2. generace, housenky zatím nejsou

Zápředníček - dospělci i housenky na sledovaných lokalitách málo, početnost v závislosti na ošetření, do lapáků z neznámého důvodu zatím téměř nelétají (odchyty neodpovídají výskytu)

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- začátek letu 2. generace

